

PAŽYMA DĖL SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ ENERGETIKOS INSPEKCIJĄ PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS

2012-02-13 Nr. 4D-2011/1-1446
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius (toliau vadinamas ir Seimo kontrolieriumi) gavo X (toliau vadinama ir pareiškėja) skundą dėl galimai pažeistų jos teisių į nuosavybę.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinamas ir LRSKĮ) 19 bei 20 straipsniais, 2011-12-08 raštais (Nr. 4D-2011/1-1446/3D-3279 bei Nr. 4D-2011/1-1446/3D-3278) kreipėsi į Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją (toliau vadinama ir Ministerija), ir Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos (toliau vadinama ir Inspekcija) prašydamas pateikti išsamią ir teisės aktais pagrįstą informaciją apie pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes.

Ministerija ir Inspekcija 2012-01-06, 2012-01-12 pateikė Seimo kontrolieriui raštus Nr. (17.1-16)-3-59 ir Nr. (03)2R-68, kuriuose nurodė informaciją, paaiškinimus bei prie kurių pridėjo dokumentus, iš ko nustatyta, kad:

1. pareiškėja į Ministeriją kreipėsi 2011-08-22 raštu, kurį ši įstaiga 2011-09-01 raštu Nr. (7.13-09) 3-2463 persiuntė nagrinėti Inspekcijai;

2. apie rašto pateikimą Valstybinei energetikos inspekcijai Ministerija pareiškėją informavo, jai persiūsdama Inspekcijai adresuoto rašto kopiją. Kopija pareiškėjai išsiųsta tuo pačiu metu, kaip ir pirmiau minėto rašto originalas Inspekcijai;

3. Inspekcija 2011-09-28 raštu Nr. (17) 2R-1008, kurio kopiją gavo ir Ministerija, pareiškėjai pateikė savo nagrinėjimo rezultatus bei informavo apie jos sprendimo apskundimo tvarką;

4. pareiškėja 2011-10-04 raštu pakartotinai kreipėsi į Ministeriją, nurodydama, kad jos netenkina iš Inspekcijos gautas sprendimas (nors rašto pabaigoje jau teigia, jog atsakymo nėra gavusi), ir prašydama paaiškinti papildomus su tinklų eksploatavimu susijusius klausimus;

5. į pirmiau minėtą pareiškėjos paklausimą buvo atsakyta Ministerijos 2011-11-15 raštu Nr. (7,13-09) 3-3257;

6. Ministerijos 2011-09-01 raštu Nr. (7.13-09) 3-2463 Inspekcijai pagal kompetenciją buvo persiūstas pareiškėjos skundas, kuriuo prašyta išsiaiškinti medžių iškirtimo jai nuosavybės teise priklausančiame nekilnojamame turte (žemės sklype) priežastis;

7. pareiškėjos 2011-08-25 raštas Nr. 4815 Ministerijoje buvo gautas 2011-08-25, o Inspekcijai persiūstas 2011-09-01. Ministerija 2011-09-01 rašte Nr. (7.13-09)3-2463 nurodė, kad persiunčia raštą dėl to, jog Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 26 straipsnio 2 dalimi reglamentuota: Inspekcija išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja skundus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarijų, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo;

8. atsakymą į pareiškėjos 2011-08-25 raštą Nr. 4815 Inspekcija pateikė 2011-09-28. Šiuo raštu Nr. (17) 2R-1008 ji paaiškino, kad Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010-03-29 įsakymu Nr. 1-93 patvirtintų Elektros tinklų apsaugos taisyklių (toliau – Taisyklės) 22 punktą nustato sodybų savininkų pareigą genėti želdinius suderinus su elektros tinklų eksploatuojančiais asmenimis;

9. pareiškėja savo 2011-08-25 rašte Nr. 4815 prašė išsiaiškinti jos vaismedžių iškirtimo priežastis ir nubausti kaltus asmenis. Inspekcija į visus klausimus atsakė 2011-09-28 raštu Nr. (17) 2R-1008, kuriame paaiškino, kad elektros energijos tiekimo–vartojimo buities vartotojui sutartyje Nr. 511821-0, sudarytoje 1998-05-08, vartotojas Y įsipareigojo vykdyti Elektros įrengimų techninio eksploatavimo ir saugumo technikos taisyklių reikalavimus, tačiau jų nevykdė, todėl Bendrovė 2011-

01-24 išsiuntė pranešimą dėl medžių ir krūmų genėjimo. Inspekcija atkreipė pareiškėjos dėmesį, kad 0,4 kV įtampos elektros oro linijos apsaugos zonoje, tarp atramų 305/2, 305/3, 305/4, esančių ... kaime, Lazdijų rajone, želdinių savininkai jų negenėjo, o jų šakos iki laidų priartėjo arčiau nei 1 metro atstumu, todėl pagal Bendrovės užsakymą, 2011-04-18–2011-04-19 dienomis UAB „TETAS“ sodybos teritorijoje, 0,4 kV įtampos elektros oro linijos apsaugos zonoje, iškirto želdinius ir nugenėjo dalį obels šakų (taip rašte). Inspekcija veiksmus įvertino kaip teisėtus ir pagrįstus, nes Bendrovė, siekdama užtikrinti saugias ir tinkamas elektros tinklų eksploataavimo sąlygas ir užkirsti kelią nelaimingiems atsitikimams, teisėtai ir pagrįstai juos iškirto savo lėšomis;

10. Inspekcijos duomenimis, iškirsti vaismedžiai augo ne pareiškėjai priklausančiame žemės sklype, esančiame ... kaime, Lazdijų rajone, kurio unikalus Nr. ..., kadastro Nr. ..., todėl ji apie tai nebuvo įspėta;

11. pilietis Y apie numatomus vaismedžių kirtimo darbus buvo informuotas 2011-01-24 raštu, taip pat 2011-03-21 (vieną kartą) įspėtas SMS žinute, todėl kad elektros energijos tiekimo–vartojimo buities vartotojui 1998-05-08 sutartis Nr. 511821-0 buvo pasirašyta Alytaus elektros tinklų ir Y, o ne pareiškėjos. Tokias įspėjimo priemones nustato Taisyklių 7 punktas;

12. vaismedžiai buvo iškirsti vadovaujantis Taisyklių 6 ir 24 punktu, kuris nustato, kad, jei želdinius prižiūrinčios organizacijos arba želdinių savininkai elektros tinklus eksploatuojančių asmenų nurodytais arba tarpusavyje suderintais terminais neiškerta ir (ar) neišgeni medžių ir krūmų, keliančių grėsmę elektros tinklų saugumui ir augančių už elektros tinklų apsaugos zonų ribų, elektros tinklus eksploatuojantys asmenys šiuos darbus atlieka želdinius prižiūrinčių organizacijų arba želdinių savininkų lėšomis, apie jų pradžią informuodami Taisyklių 7 punkte nurodytomis informavimo priemonėmis;

13. UAB „TETAS“ 0,4 kV įtampos elektros oro linijos apsaugos zonoje iškirsti vaismedžiai neaugo pareiškėjai priklausančiame žemės sklype, kuris yra .. kaime, Lazdijų rajone, unikalus Nr. ..., kadastro Nr. Pareiškėja 2011-10-25 skunde Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai taip pat nepateikė duomenų, kad vaismedžiai būtų buvę iškirsti jai priklausančioje žemėje, t. y. nepateikė sodybos, esančios ... kaime, Lazdijų rajone, nuosavybės teises patvirtinančių dokumentų. Inspekcijos duomenimis, elektros tinklai yra nutiesti ne per pareiškėjai priklausančią žemės sklypą, esantį ... kaime, Lazdijų rajone, unikalus Nr. ..., kadastro Nr. ..., todėl jos sutikimo tiesti tinklus nereikėjo. Inspekcijos viršininko 2011-04-27 įsakymo Nr. 1V-39 „Dėl VEI atstovų dalyvavimo statybos užbaigimo komisijose ir pažymų apie energetikos įrenginių techninės būklės patikrinimą išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 11 punktas nustato, kad Inspekcijos pareigūnai, patikrinę naujai sumontuotų, rekonstruotų ar modernizuotų energetikos įrenginių techninę būklę ir nenustatę pažeidimų bei trūkumų, statytojui (arba jo įgaliotam asmeniui) išduoda šių įrenginių patikrinimo aktus-pažymas. Elektros, šilumos, dujų, naftos ir/ar naftos produktų energetikos įrenginiams išduodami atskiri (Aprašo 1–4 priedai) aktai-pažymos (išskyrus priskiriamus neypatingiems ar ypatingiems statiniams – vieno ar dviejų butų namus). Inspekcijos viršininko 2011-04-27 įsakymo Nr. 1V-39 3 punktas nustato, kad įrenginių techninės būklės patikrinimas apima patikrinimą, ar energetikos objektas ir/ar įrenginys pastatytas, rekonstruotas ar modernizuotas pagal statinio projekto sprendimus, ar atlikti visi reikalingi energetikos įrenginių montavimo, bandymo, matavimo ir paleidimo-derinimo darbai, taip pat ar nauji, rekonstruoti ar modernizuoti energetikos įrenginiai yra tinkami naudoti pagal paskirtį. Inspekcija tikrina energetikos įrenginių atitiktį projekto sprendiniams, tačiau netikrina, ar savivaldybių išduoti statybą leidžiantys dokumentai atitinka teisės aktų reikalavimus.

Iš Ministerijos 2012-01-18 rašto Nr. (17.1-16)-3-189, pateiktą Seimo kontrolieriui, prie kurio buvo pridėtas AB „LESTO“ (toliau vadinama ir Bendrove) 2012-01-16 raštas Nr. 40100-136, nustatyta, kad:

1. 2011 m. balandžio 18 ir 19 dienomis žemės sklype, esančiame Lazdijų r sav., Lazdijų sen., ... k., unikalus Nr. ..., kadastro Nr. ..., Šeštokų k. v. (toliau vadinama ir Sklypas), Bendrovės rangovas UAB „TETAS“ pagal Bendrovės užsakymą atliko 0,4 kV įtampos elektros oro linijos L-300 iš 10-0,4 kV transformatorinės KT Lz-111 (toliau vadinama ir OL) apsaugos zonoje planinius remonto darbus;

2. Elektros tinklų apsaugos taisyklėse (toliau vadinamos ir Taisyklėmis) numatyta, kad 0,4 kV įtampos elektros oro linijos apsaugos zona yra nustatyta išilgai elektros oro linijų – žemės juostos ir

oro erdvės, apribotos vertikaliomis plokštumomis, esančiomis abiejose linijos pusėse nuo kraštinių laidų 2 metrų atstumu (Taisyklių 6 punktą). Atstumas nuo medžių šakų iki labiausiai įlinkusių ar priartėjusių OL laidų, vadovaujantis galiojančių Elektros linijų ir instaliacijos taisyklių 270 punktu, turi būti ne mažesnis kaip 1 metras;

3. Taisyklių 22 punkte nurodyta, kad sodybose ir soduose, kuriuose nutiestos oro linijos, jų apsaugos zonose augančius medžius ir krūmus kerta ir genį želdinių savininkai, šių darbų atlikimo terminus suderinę su elektros tinklus eksploatuojančiais asmenimis. Minėta OL buvo nutiesta 1965 m., o vaismedžiai, nesuderinus su OL eksploatuojančia įmone, buvo pasodinti vėliau;

4. nei Y, su kuriuo 1998 m. buvo sudaryta elektros energijos tiekimo–vartojimo sutartis Nr. 511821-0 (toliau vadinama ir Sutartimi) Sklype esančiam gyvenamajam namui, nei pareiškėja, kuriai nuosavybės teise priklauso Sklypas, neįvykdė teisės aktuose nustatytos pareigos išgenėti OL apsaugos zonose augančius medžius bei krūmus. Todėl, siekiant užtikrinti saugias ir tinkamas elektros tinklų eksploatavimo sąlygas OL apsaugos zonoje (tarp atramų 305/2, 305/3, 305/4), remonto darbų vykdymo metu buvo atlikti OL trasos valymo darbai (vadovaujantis Taisyklių reikalavimais, išgenėti medžiai ir išpjauti krūmai);

5. Sutartis sudaryta su Y (toliau vadinamas ir Vartotoju), todėl Bendrovė apie remonto metu Sklype planuojamus medžių bei krūmų genėjimo darbus raštu informavo Vartotoją bei būtent su juo darbų atlikimo vietoje suderino medžių genėjimo apimtis;

6. atrama Nr. 305/4 yra gretimame (ne pareiškėjai nuosavybės teise priklausančiame) žemės sklype, o ant jos yra susuktas gandrulizdis, todėl 2005 metais, atliekant remonto darbus bei siekiant apsaugoti gandrų, ši atrama buvo palikta savo vietoje, o šalia esančiame ir pareiškėjai nepriklausančiame sklype buvo sumontuota papildoma galinė atrama, užtikrinanti saugų OL techninį eksploatavimą. Sumontavus papildomą galinę atramą, OL kryptingumas ir trajektorija nepasikeitė, taip pat nepasikeitė ir OL apsaugos zonų ribos;

7. siekiant ateityje išvengti nesusipratimų, įspėjimas apie planuojamus remonto ar kitus darbus Sklype bus siunčiamas ne tik elektros energijos Vartotojui, bet ir pareiškėjai.

Nekilnojamojo turto registro duomenimis, 1.5200 ha žemės sklypo (kadastru Nr. ...) savininkė nuo 2000-01-27 yra X (pareiškėja). Žemės sklypo su statiniais kadastru duomenys fiksuoti 2000-01-27. Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašo su istorija skyriuje, kuriame nurodomos kitos daiktinės teisės, duomenų apie šiam žemės sklypui nustatytus apribojimus nėra, specialiųjų naudojimo sąlygų taip pat nenumatyta.

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.262 str., įrašyti į viešą registrą duomenys laikomi teisingais ir išsamiais, kol nenuginčijami įstatymų nustatyta tvarka.

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 4 str., visi Nekilnojamojo turto registro duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka. Pagal Nekilnojamojo turto kadastru įstatymo 3 str. 4 d., „nekilnojamojo turto kadastru įrašyti duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nepakeisti arba nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka.“

Vadovaujantis tuo, kas pirmiau nurodyta, taip pat iš Bendrovės 2012-01-16 rašto Nr. 40100-136 turinio nustatyta, jog pareiškėjai nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype, esančiame Lazdijų r. sav. Lazdijų sen. ... k. (kadastru Nr. ...), buvo išgenėti medžiai ir išpjauti krūmai, tačiau Inspekcija, remdamasi savo duomenimis (pabrėžtina, jog nenurodyta, kokiais ir iš kur gautais), nustatė ir teigia, kad išgenėti medžiai ir išpjauti krūmai buvo ne pirmiau minėtame žemės sklype, todėl, pasak Inspekcijos, pareiškėja apie planuojamus atlikti Bendrovės darbus nebuvo įspėta.

Pagal Taisyklių 22 punktą, miestuose, gyvenvietėse, miško parkuose, sodybose ir soduose, kuriuose nutiestos oro ir oro kabelių linijos, jų apsaugos zonose, vadovaudamiesi miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių želdinių apsaugos taisyklėmis, medžius ir krūmus kerta ir genį želdinius prižiūrinčios organizacijos arba želdinių savininkai, suderinę su elektros tinklus eksploatuojančiais asmenimis šių darbų atlikimo terminus. Iškirsta mediena, krūmai bei išgenėtos šakos lieka želdinių ar žemės savininkų (naudotojų) nuosavybėje. Remiantis tų pačių Taisyklių 23 punktu, jei želdinius prižiūrinčios organizacijos arba želdinių savininkai nesilaiko Taisyklių 22 punkte nustatytų reikalavimų ir elektros tinklus eksploatuojančių asmenų nurodytais arba tarpusavyje suderintais

terminais elektros tinklų apsaugos zonose neiškerta ir (ar) neišgeni medžių ir krūmų, elektros tinklus eksploatuojantys asmenys šiuos darbus atlieka savo lėšomis, raštiškai informuodami pastaruosius apie darbų pradžią. Iškirta mediena, krūmai bei išgenėtos šakos lieka želdinių ar žemės savininkų (naudotojų) nuosavybėje.

Vadovaujantis tų pačių Taisyklių 7 punktu, perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių ir kitų asmenų, eksploatuojančių elektros tinklus (toliau – elektros tinklus eksploatuojantys asmenys), darbuotojams suteikiama teisė elektros tinklų apsaugos zonoje nekliudomai apžiūrėti, modernizuoti, eksploatuoti, remontuoti ir techniškai prižiūrėti elektros tinklus, esančius žemės valdų savininkų bei naudotojų teritorijoje, prieš tai teisės aktų nustatyta tvarka (Taisyklių priedo 3 ir 11 punktai) (išskyrus avarinius atvejus) jiems pranešus (raštu, žodžiu, telefonu, per visuomenės informavimo priemones ar kitu būdu). Bendrovė apie Sklype planuojamus medžių bei krūmų genėjimo darbus raštu informavo ne pareiškėją, tačiau pilietį Y. Kaip savo rašte pažymi Bendrovė, siekiant ateityje išvengti panašių nesusipratimų, įspėjimas apie planuojamus Sklype atlikti remonto ar kitus darbus bus siunčiamas ne tik elektros energijos vartotojui, bet ir pareiškėjai.

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, galima teigti, jog Inspekcijos pareigūnai, tirdami pareiškėjos kreipimuisi, privalėjo tiksliai išsiaiškinti, ar medžiai ir krūmai, kurie, kaip jau minėta, buvo išgenėti bei išpjauti, augo pareiškėjai priklausančiame žemės sklype, esančiame Lazdijų r. sav. Lazdijų sen. ... k. (kadastro Nr. ...).

Inspekcijos pateikta nuomonė ir jos pareigūnų tvirtinimas, kuris nėra pagrįstas jokiais dokumentais, faktinių aplinkybių patikrinimo vietoje aktais, negali būti laikomas tinkamu pareiškėjos kreipimuisi išnagrinėjimu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu Seimo kontrolierius nusprendžia pareiškėjos X skundą dėl Lietuvos Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų galimo biurokratizmo pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 str. 1 d. 17 p., Seimo kontrolierius rekomenduoja Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos viršininkui Rimgaudui Špokui atkreipti dėmesį į tai, kas išdėstyta pažymoje, ir imtis priemonių, kad būtų tiksliai išsiaiškinta, ar pareiškėjos, ar kitame žemės sklype buvo iškirsti ir išgenėti medžiai bei krūmai, kada ir kur nutiesta pažymoje minima elektros linija, nustatčius, jog pirmiau minėti veiksmai buvo atlikti pareiškėjai nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype, imtis atitinkamų priemonių Inspekcijos pareigūnų atžvilgiu, kurie nuo pradžių netinkamai nagrinėjo pareiškėjos Inspekcijai teikiamus kreipimuisi, iš naujo išnagrinėti Inspekcijai teiktus pareiškėjos kreipimuisi, bei užtikrinti, kad ateityje tokia situacija nepasikartotų.

Seimo kontrolierius atkreipia AB „LESTO“ generalinio direktoriaus dr. Arvydo Tarasevičiaus dėmesį į tai, kas išdėstyta pažymoje, ir siūlo imtis priemonių, kad ateityje apie planuojamus elektros trasų valymo darbus būtų informuojami ne tik asmenys, sudarę sutartis su Bendrove, tačiau ir žemės sklypų savininkai, kuriems nuosavybės teise priklausančioje žemėje siekiama atlikti planuojamus elektros trasų valymo darbus, tokiu būdu išvengiant situacijos, kurioje šiuo metu yra atsidūrusi pareiškėja X.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių informuoti iki 2011-03-30.

Seimo kontrolierius

Romas Valentukevičius

Juras Taminskaas, 8 706 65146

